

8,148.000 POMPÁS MŰ

NEM HIÁBA VÁRJA A FŐVÁROSBAN AZ OLVASÓT

az 1033 kölcsönkönyvtárban

Beszéljünk egyszer a könyvről is. A könyvről, amely fegyver, a kulturális küzdelmek fegyvere, a könyvről, amely nevel, tanít, a könyvről, amely leghűségesebb társaink egyike.

A dolgozók anyagi viszonyai egyelőre még nem teszik lehetővé, hogy teljes mértékben kielégíthessék könyvvásárlási igényeiket. Persze, amióta megalakult a könyvhivatal, a helyzet állandóan és rohamosan javul. Egyre több olyan könyv jelenik meg, amelyeknek árát már a legszélesebb olvasóréteg, a dolgozók zsebéhez szabták. A Könyvhivatal munkája nyomán egyre szaporodnak az üzemek dolgozóinak lakásában a könyvek. Egyre közelebb kerülünk ahhoz az eszményhez, hogy mindenkinek legyen otthon könyvtára.

Van könyve?

De addig is, amíg ide elérkezhetünk, nézzük meg, mi a helyzet ma?

A MÁVAG-ban történt meg az első részleges adalfelvétel ebben a problémakörben. Arra a kérdésre, hogy az üzem dolgozói hogyan vannak könyvvel ellátva, a következő válaszokat kapták:

	Férfi	nő	együtt
	százalékban		
Könyve van	39.2	37.4	39.0
Könyve nincs	42.6	46.4	43.1
Nem tudni	18.2	16.2	17.9

Az üzem dolgozói közül körülbelül a felének nincs könyve. Azok közül is, akiknek van, több mint a fele (57.5%) csak 30, vagy ennél kevesebb kötettel rendelkezik. Általában ez a helyzet a többi üzemek dolgozóinál is. A munkásosztály jórésze ezek szerint tehát olvasnivalóját könyvtárból vagy magánismerjéktől kölcsönzi. Az üzemekben egyre inkább tért hódít az a gondolat, hogy az üzem maga lássa el dolgozóit könyvekkel.

A legutolsó ilyen irányú adalfelvétel 1947 végén történt, akkor 494 üzem közül 367 üzemben volt már könyvtár, 13 üzemben éppen szervezték,

mindössze 114 olyan üzem akadt, ahol nem volt könyvtár.

1947 december 31-én a 367 működő üzemi könyvtárban 157.228 kötet könyv volt.

1033 könyvtár

Nézzük csak meg, hogy mennyi Budapest teljes könyvtári könyvtálmánya?

A főváros lakosságának száma már a legfrissebb népszámlálási adatok szerint felül van az egymillión. A könyvtárak száma — természetesen csak az 5 ezernél nagyobb könyvtálmánnyal rendelkezőket számílván — 1033. Ezekben nem kevesebb, mint 8,148.000 könyv van.

Ezek a hideg számok... Ha ezekhez hozzávesszük, hogy a főváros tíz legnagyobb könyvtárban 1948 évben mintegy 600 ezer olvasó körülbelül másfélmillió kötet könyvet olvasott el, a számokkal már végezhetünk is, hiszen ezek csak az egyik részét mutatják meg annak a nem lebecsülendő fejlődésnek, ami az olvasás terén az egész országban, de különösen a fővárosban megnyilvánul.

Lépünk be egy pillanatra a fővárosi Szabó Ervin könyvtár egyik VIII. kerületi fiókjába és nézzük meg, mit olvasnak?

Az a nyolc könyv, ami az asztalon hever, mintegy keresztmetszele annak az érdeklődésnek, ami a VIII. kerületben nyilvánul meg az olvasás iránt.

Mit olvas?

Az első könyvet egy környékbeli cipésmester viszi ki. A címe: *Hald-hajó*, írója: *Traven*. A másodikat egy kereskedelmi iskolai tanuló veszi ki. Ez is szépirodalmi mű. A szerző: *Pavlenko*, a címe: *Boldogság*. Megkérdezzük a diákot, miért éppen ezt a könyvet választotta?

— *Hallottam, hogy a könyvben egy hadirokkant szovjet tiszt új életéről van szó. Az én bátyám is hadirokkant és azért viszem haza ezt a könyvet, hogy mindketten elolvassuk és megismerjük a hadirokkantak helyzetét a Szovjetunióban.* Persze tudom, hogy ez irodalmi mű, de tisztában vagyok azzal is, hogy Pavlenko, mint minden szovjet író, a szocialista realizmus művelője, így hát ez a könyv az élethez közel álló valami, annak tartozéka, tehát sokat tanulhatunk belőle.

A harmadik és negyedik kötet könyv két leánytestvér számára megy. Az egyik a háborús évek egyik amerikai beszálló — értéktelen, selejtes mű, még a címét sem érdemes leírni. A másik testvér már komolyabb könyvet olvas: *Móricz Zsigmond: Erdély-trilógiájának második kötetét.*

Egy egyetemi hallgató *Gergely Sándor: Gyanú* című novellás kötetét keresi. Most hozta vissza *Goncsárov Oblomovját*.

Egy nyugdíjas tanár — *Loufs Aragon: Az omnibusz utasai* című

művet viszi haza.

A Rádió egyik altisztje, aki szintén innen olvas, *Sayers* és *Kahn* könyvét: *A nagy összekülvést* kéri.

Csak a nyolcadik könyv — olvasója egy ipari munkásból lett vállalati tisztviselő — tudományos mű, *Marcel Prenant Darwin* című könyve.

Egy kis statisztika

Az egyik könyvkereskedésben — ismert antikvárium és kölcsönkönyvtár a Múzeum-körúton — a következő adatot kapjuk: Naponta 100—150 könyvet visznek kölcsön, ebből 12—15 a tudományos, vagy ismeretterjesztő jellegű, 100—130 a szépirodalom. Egy érdekes megfigyelés: legfeljebb 25—30 magyar író könyvét viszik ki...

És most nézzük meg az egyik üzemi könyvtár statisztikáját. Az üzem, amelyről szó van, mintegy 300 munkással dolgozik. A könyvtárban talán 600 kötet könyv van. A legolvasottabb könyvek az olvasás sorrendjében: 1. *Glatkov: Cement*, 2. *Makarenko: Új ember kovácsa*, 3. *Mód Aladár: Négy száz év*, 4. *Aragon: A kommunista ember*, 5. *Zisz: A kommunista erkölcs* (két hete van a könyvtárban és már tizennégyen olvasták a vékony kötetet), 6. *Boldizsár Iván: Portocska*, 7. *E. E. Kisch: tisztelettel bemutatja Amerikát*, 8. *Aczél Tamás: A szabadság árnyékában*.

Ezekből a kimutatásokból és számokból hiányoznak a marxista-leninista művek. Hogy ezeknél mi a helyzet, arra elég egyetlen adat: az egyik üzem oktatási felelőse beszámolójában megemlítette, hogy a háromszázas létszámú üzem, valamivel kisebb létszámú pártszervezetében, nem kevesebb, mint 93 dolgozó könyvet köztől olt szerepel a Bolsevik párt története és Sztálin felbecsülhetetlen értékű műve: *A leninizmus alapjai*.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: S, 148. 000 kompas mű...
Cím: az 1033 Kölcsönkönyvtárban
Tgnl sio 1949 febr 16

Osztályozás

027

"1949"

Személy

Helyszám

Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8801